

Зараза

Джорджо Агамбен

„Мазач! Дръжте го! Дръжте го! Дръжте мазача!“ (1)

Алесандро Манцони, „Годениците“ (2)

Една от най-нечовешките последици от паниката, която всячески се прави опит да бъде разпространена в Италия по повод на така наречената епидемия от корона вирус, се корени в самата идея за заразяване, стояща в основата на предприетите от правителството извънредни санитарни мерки. Идеята, която е била чужда на Хипократовата медицина, има своя първи несъзнателен предвестник по време на чумните епидемии, които между 1500 и 1600 година опустошават някои италиански градове. Това е фигурата на заразопреносителите, увековечена от Манцони както в романа му (3), така и в есето *История на позорния стълб* (4).

Милански „указ“ по повод чумата от 1576 г. ги описва по следния начин, приканвайки гражданите да подават жалби срещу тях:

„Бидейки известен от губернатора, че някои лишени от милост личности, за да всяват ужас и плашат народа и обитателите на този град Милано, и за да подтикнат към някакви безредици, мажат с мазила, определяни като чумави и заразни, вратите и болтовете на къщите и входовете към кварталите на споменатия град и други места в държавата, като разпространяват чумата в частни и публични пространства, което предизвиква много неудобства и немалко раздразнение сред хората, предимно сред онези, които лесно се убеждават да вярват в такива неща, от негово име се известява всеки, че срещу петстотин скуди ще му бъде дадено да обясни в рамките на четиридесет дни качеството, статуса, степента и състоянието на лицето или лицата, които са се облагодетелствали, помагали или са били наясно за такава наглост“

Без съществени различия, последните разпоредби (приети от правителството с декрети, за които илюзорно ни се иска да се надяваме, че не са потвърдени от парламента съгласно предвидените законови процедури) всъщност превръщат всеки човек в потенциален заразопреносител по подобие на декретите за тероризма, които фактически и юридически приемаха всеки гражданин за потенциален терорист. Аналогията е толкова

ясна, че потенциалният заразопреносител, който не спазва предписанията, е наказан със затвор. Особено ненавистна е фигурата на здравия или заразопреносителя, намиращ се в ранен етап на заболяването, който заразява множество индивиди, които не биха могли да се защитят от него, както биха могли да го направят от един мазач.

По мое мнение, дори по-тъжно от ограниченията на свободите, заложи в разпоредбите, е дегенерирането на социалните отношения, които мерките могат да произведат. Другият човек, който и да е той, дори и любимият, не трябва да се доближава или да се докосва и дори се налага между нас и него да се установи разстояние, което според едни е един метър, но според последните предложения на т. нар. експерти, трябва да бъде 4,5 метра (интересни са петдесетте сантиметра!). Ближният ни е отстранен. Възможно е, имайки предвид етичната лабилност на нашите управници, тези разпоредби да са продиктувани на онези, които са ги въвели, от същия страх, който възнамеряват да провокират, но е трудно да не мислим, че ситуацията, която създават е точно това, което управляващите ни многократно са се опитвали да постигнат: университетите и училищата ще затворят веднъж завинаги и уроците ще се провеждат само онлайн; ще спрем да се събираме и да говорим по политически или културни поводи и ще обменяме само цифрови съобщения; там където е възможно машините ще заменят всеки контакт – всяка зараза – между хората.

Бележки:

1. Думата „унторе“, преведена от Петър Драгоев като „мазач“, е трудна за превод на други езици. Зад буквалния превод стои значението на човек, „разпространител на чума“ чрез употребата на мазила.
2. Алесандро Манцони, „Годениците“, Народна култура, 1977. Превод: Петър Драгоев, Михаил Мишев.
3. Има се предвид цитирания по-горе роман „Годениците“ / бел. прев./.
4. Позорният стълб е монумент, поставен в памет на процеса срещу мазача /унтори/ Джан Джакомо Мора, разположен в Милано, на ъгъла на настоящите улици Джан Джакомо Мора и Корсо ди Порта Тичинезе. Паметникът е издигнат през 1630 г. от правителството/сената на Милано по време на испанското господство и съборен през 1778 г. по време на австрийската администрация на Мария Тереза Австрийска. Първоначално е имал функцията на стигма срещу унторите. Благодарение на есето на Манцони, *Историята на позорния стълб*, паметникът влиза в историята като символ на суеверието и беззаконието на испанската съдебна система от онова време. В „Годениците“, Манцони отново разказва историята на чумата в общество, вече отслабено от предходния масов глад и от бедствието на 30-годишната война. Онези, които преживяват

епидемията, стават плячка на заблуда, накарала ги да вярват, че чумата е причинена от действията на зли хора, наречени „унтори“. / бел. прев./

11 март 2020

Превод от италиански език: Нора Голешевска